پەیـــامێک لە هەڵەبجەوە بۆ ملا بەختیارو حەمەی حاجی مەحمود!.. بەهادین حاجی بەکر دارتاش

پـاش تێپەڕبـوونی ٣٥ سـاڵ بەسـەر کیمیا بـارانی هەڵەبجەدا بەبۆنەی ساڵڕۆژی هەمان ڕووداوەوە، دوو کەسایەتی دیاری سیاسی و سەربازی هـاتوون” پەردە لەڕووی گۆشەیەک لە ڕاسـتیەکانی ئەم شـارە هەڵـدەدەنەوە” کە لە یەکەمیـن بەرکەوتەدا هەر بینەرێـک ئەوەی بە پرسیارە کە ئەگەر ئەم دوو کەسایەتیە شارەزان وشتێکی نوێیان پێیە ئاخۆ هەی چیە پاش ٣٥ ساڵ ئەم بەقی ژێر ئاوە دەتەقێت. باجارێ لێمەیان گەڕین و بزانین زانیاریە تازەکانی ئەم بەڕێزانە چین و کلیلی کردنەوەی کام گرێ کوێرەی خەڵکی ئەم شارەو ئەو ڕووداو تراژیدیایەن کەشارێکی تیدا دفنکرد.

لەم گێڕانەوەدا کاک حمەی حاجی محمود پانۆرامای نەخشەی سەربازی ئەم ڕووداوەو دەورو جێگەو ڕێگەی حیـزبە سیاسـیەکانی بـازاڕی کوردایەتی سەربە جمهوری ئیسلامیان بۆ دەگێڕێتەوە. بەناو بەڵگەوە ئەوەمان بۆ دەسەلمێنێت کە چۆن لەو سەردەمەدا (بەرەی جود) دەبیتە بەشێک لە نەخشەی سەربازی ئێران و ستراتیجی شەڕەکەی لە ناوچەکەدا، هەروەها چۆن ڕۆژێک پاش کیمیابارانەکە ئیدارەی ئەم شارە دەکەوێتە دەست جمهوری ئیسلامی و تەنانەت ڕێگە بە مانەوەو دواتر گەڕانەوەی حیزبەکانی بەرەی جودیش نادەن.

کاک مەلا بەختیاریش دەڵێ... یادی هەڵەبجە دەکرێتەوە، جگە فاشیەتی بەعس لە ناخمدا برینێکی تر دەکولێتەوە ئەویش زامی ئەو تاوانبارانەیە کەلەکاتی کیمیاباراندا بەناو شاردا دەگەڕان و تەرمەکانیـان هەڵـدەدایەوەو ملـوانکەو ئەنگوستیلەو سعاتەکانی دەستیان کەدەکردەوەو دەستی تاوانیان دەبردە گیرفانی قوربانیان....

ئەوەی لێرەدا جێگەی سەرنج و تیاڕامانە هەڵوەستو تێڕوانینی ئەم دوو کەسایەتییە کە بەردەوام پێگەی باڵایان هەبووە لە نێو ئەم حیزبانەی کەلەم ڕووداوەدا بەشداربوون، کەچی لێـرەو لەم دەرکەوتنانەدا دەیانەوێ پاش ٣٥ ساڵ تازە " زانیاری نوێ" بدەن و ئەستۆپاکی خۆیان بسەلمێنن. لەو گەڕێیەن کە هەرنەبێت بۆ خەڵکی هەڵەبجە ئەم گێڕانەوانە تەنیا یەک ووشەی تازەی تێدا نیەو شتێک نەبوو کە تائێستا دەیان جار خەڵکی هەڵەبجە ئەم داستان و گێڕانەوانەیان پشت سەر نەنابێت و ماندونەبووبن بە دەست چوینەوەی

ئەم بنیشتەخۆی بندانیان. بەڵام با لێرەدا ئەو پرسیارە لە کاکە حەمە بکەین و بڵێین ئایا ئەم دانپیانانەی ئەوە بەوەی کە لەو مێژووەدا لە دۆخی میلیتاریستی ناوچەکەدا چۆن بوون بە بەشێک لە جێبەجێکەری نەخشەکانی جمهوری ئیسلامی و تەنانەت قایمقامی خۆیان دانا بە ئەم شارەو لەمەش زیاتر تەنانەت ڕێگەیان نەدەدا بە گەڕانەوەی حیزبە هاوپەیمانەکانیان کە بەرەی جودبوو.هەڵبەتە بیرمان نەچیت تە لە بیرەوەریەکانتا زیاتر لە دە سال لەمەوبەر زۆر لەمە زیاتر ڕەشتوویت و دەلیت ئەگەر هێزە کوردەکان بەشدارنەبوونایە خەڵکی هەڵەبجە هەڵدەهاتن، بەڵام یەکێتی ڕیگەی لە چوونە دەرەوەی ئەو خەڵکە گرت.
بۆیە خەڵکی کوردستان هەقیانە بەپێی ئەم قسانەی خۆشتان بەت ئەوەش وەک تەواوی حیزبەکانی بەرەی جوود بخاتە خانەی بەشداربوون لەو جینۆسایدەی کە بووە هۆی دفنکردنی شارێک، یان دەتەوێ پاکانە بە ئەوە بکەیت کە ئەوە حیزبەکەی ئەوە نەبوو دواتر ئەو چەتەگەری و فەزاحەتەیان لەم شارەدا ئەنجامدا، ئەگەر گریمان ئەمە واشبێت ئایا ئەوە ئامادەن لە بەردەم دادگای کردنەکی عادلانەدا دانبنەن بەوەدا کە بەڵە ئەوە بەرەی جود بوو بە حیزبەکەی خۆشتانەوە کە بەشداربووە لە ویرانکاریەکانی ئەم شارەدا!.
بەڕاست کاک بەختیار پیاوە خوێنەوارو شرۆڤەکارەکەی یەکێتی نیشتمانی هەموو بڕینەکەی ناخی تە ئەوەیە کە چوار پێشمەرگەی حیزبەکەتان لە نەو شەتەی لاشەی قوربانیاندا ئەلقەیان لە پەنجەی ژنانەک دەرهەناوە، یا هەشتا هیوایەکت هەیە بەوەی کە بیتەوە بە ڕەقەمێک لە نەو ئەم حیزبەدا بۆیە ناتەوێ پاش ٣٥ ساڵ دان بنێی بەوەدا کە یەکێتی نیشتمانی تەڕەفێکی بەرچاوی ئەنجامدانی ئەو تاوانەبوو کە لەم شارەدا خولقا، نەبادا ئەوەی کە ئەستەش وەریدەگریت بیبەن و ئەوکاتە لە کوردەکەی هەردوو جێژبن.

کیمیابارانی هەڵەبجە چیمان پێدەڵێت؟!

بەڵە مەلا بەختیار دزینی ئەنگوستیلەکان ناخی ئازار دەدات و حەمەی حاجی مەحمودیش بەشەرمەوەو لەژێر لەوەوە دان بەوەدا دانەت کە ئەوانیش وەک حسک تیمێک بوون لەو سوپایەی کە جەڵڵاوی بەدەست جمهوری ئیسلامیەوە بوو کە پاش تاشینی سەروسمیلیان ئاوینەشیان دان بەدەستەوەو کەچی ئەوان هەشتا براچکەلەیان قبول بوو!
بەڵام ئەگەر بدەن با بزانین تاوانبارانی کیمیابارانی شاری هەڵەبجە کێن و بە هەموو تیرەکان ئاراستەی سەر سنگی بەعس و سەدام حسین دەکرەت ؟!.
هەر لەکەڵەڕەوەو شرۆڤەکارو سیاسەتمەدارو نووسەرو جەنالیستێک دوای تەگەشتن لە ڕووداوی کیمیابارانی هەڵەبجە بکەوەت، لەو بارو

دۆخە حاڵی نەبێت کە چۆن ئەم ڕووداوە لە جەرگەی شەڕی ئێران و عێراق و میلیتاریزە بوونی ناوچەکەدا خولقاوە، لەوە حاڵی نەبێت کە ئەو جەنگە چ ئاراستەو ئامانجێکی وڵاتانی زلہێزی دنیا بەراورد دەکات و هاوکات چۆن لەم دۆخی جەنگە مالویرانکەرەدا یاری بە ژیان و چارەنووسی خەڵکی ئەم ناوچە کراوە،ئەوا مەحاڵە قسەیەکی بۆ ووتن پێبێت کە بتوانێت شتێکمان لە هەقیقاتی ئەم ڕووداوە نیشان بدات.

لیرەدا ئەوە بلین کە لە راستیدا باسەکە نەزانی و نا وشیاری ئەم زاتانە نیە، بەلکو جەوهەری ئەو مەسەلەیەی کە مەحالە ئەمانە بتوانن ئەنجامی بدەن پاراستنی ئەو بەرژوەندیەیە کە لە سایەی ئەم بارودۆخەدا بوونەتە خاوەنی، بۆیە هەر پرتەو بۆلەیەک ئەگەر بەقیمەتی سەرزنشتێکی کاتی هەر لایەنیکیش تەوابێت هیچ لە جەوهەری تاوانەکەو دەستنیشان کردنی تاوانباران ناگۆریت، کە لێرەدا لە چوار خالدا باسیان دەکەین!

تراژیدیای کیمیابارانی هەلەبجە لە جەرگەی کام بارودخی سیاسی ناوچەکەدا بوو ؟

ئەوەی لە کیمیابارانی هەلەبجەدا بە رەهای ئاماژەی پیدەکریت حزب و حکومەتی بەعس بووە، کە ئەمە تا ئەو شوینەی کە بەعتس فاکتەرێکی ئیجرائی و سەرەکی کیمیابارانی هەلەبجەدا بوو راست و رەواو واقعیە. بەلام کاتێک کە هەموو تیرەکان ئاراستەی سەر سنگی بەعسی فاشیست دەکرێتەوە، ئەمە هیچ نیە جیاواز لە پاکانە کردنێک بۆ داپۆشین و شاردنەوەی کارنامەی واقعی هەموو لایەنە تاوانبارەکانی تر لە ئەنجامدانی ئەو تاوانە مێژووییەدا. ئەمرۆ ئیتر پاش تێپەڕ بوونی 35 سال زۆرێک لە راستیەکان ئاشکرا بوون و ئەوە معلوم بووە کە حکومەتی بەعس تەنیا یەک تەرەفی ئەنجامدەری ئەم جینۆسایدە بووە، لەهەزارەی سیهەمدا بەهۆی ڕۆلی سوسیال میدیاوە بەرۆشنی ئاشکرابوو، کە زۆرجار لە زمانی خودی سەرانی ئەم حیزبانەوە، دانیان ناوە بەوەدا کە ئەوانیش بەشداربوون کیمیاباران کردنی ئەم شارەدا. بۆیە ڕۆلی حزب و لایەنەکانی بەرەی جود لە بەسەرئەنجام گەیاندنی ئەم تراژیدیایەدا فاکتۆرێکی زۆر ڕۆشنە بەدەلیلی ئەوەی کەبەکۆی گشتی بوونە بەشێک لەستراتیژی سەربازی حکومەتی جمهوری ئیسلامی ئیران لەو شەرە مالوێرانکەرەدا، بەتایبەت لە مەسەلەی هەلەبجەدا کەبووە هۆی کیمیاباران کردنی ئەم شارە. دەبێت ئەوەش بیربهێنینەوە کە سەرانی حیزبەکەی مەلا بەختیاردا بەرۆشنی دانیان بەوەداناوە کە حکومەتی عیراق راستەوخۆ لە سالی 1986دا پیان راگەیاندن گەر بیتوو بەهەر شێوەیەک لەشکری داگیرکەری حکومەتی جمهوری ئیسلامی بیننە هەر ناوچەیەکی شمالی عیراقەوە ئەوا هەرجۆرە

چەکێکی کوشندە بۆ نابودکردنی ئەو شوێنە بەکاردێنین ئەگەر لەنێو شاری سلیمانیشدا بووبێت. ئایا بەراستی کەئێوەو هەموو بەرەی جود ئەو راستیەتان دەزانی لە کیمیابارانی هەلەبجەدا هێشتا خۆتان بە تەرفێکی جەنگەکەو ئەنجامدانی ئەو تاوانە نازانن؟!!

رۆلی ئەمریکاو ولاتانی زلھێز لە ئەنجامدانی کیمیابارانی هەلەبجەدا

کارەساتی هەلەبجەو ڕۆڵی هێزە نیودەوڵەتیەکان لە پرۆسەی کیمیابارانی هەلەبجەدا بە دوو مانا تەرفێکی تاوانەکەن، یەکەم لە چاونوقاندنیان لەو جینۆسایدە لەو سەردەمانەدا، کە ئەمەش بەشێکی لەوەوە سەرچاوە دەگرێت کە زۆرێک لە کۆمپانیاکانی ولاتانی وەک سویسرا، هولندە، ئەلمان، ئیتالیا، ئەمریکا کردوە پرچەک کردن و پێدانی موادی کیمیای کە تەنیا لەولاتیکی وەک نێجیریا لە سالی 1981دا 200 تەن مواد خامی کیمیای گەیاندە عیراق کە هاوکات لەو سالەدا وەزیری دەرەوەی عیراق سعدون حمادی لە دیدارێکی فەرمی کاربەدەستانی حکومەتی ئەمریکا ئۆکەی بۆ بەکارھێنانی چەکی کیمیایی وەرگرت بە پاساوی ئەوەی کە عیراق مافی خۆیەتی سیادەی خۆی بپارێزتو ئێمە دەخالەت لە مەسەلە ناوخۆیەکانی عیراقدا ناکەین. بۆیە دواجار ئەمریکاو زۆریک لە ولاتانی ئەوروپا وەک عیراق و ئیران و بەرەی جود دەچنە خانەی ئەو تاوانبارانەی کە دەبێت ڕۆژگارێک دادگاییەکی عەدالەتخوازانە هەر چوار لایەن بەتاوانی بەشداریکردن لە کیمیابارانی شاری هەلەبجە دادگای بکرێن!